

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

ROWpn-ag-821-2-os2-1-2885 /08

Warszawa, 12 czerwca 2008 r.

7/PS
M. Kulmowski W. Obel
SENAT
16.06.08
Mew

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Odpowiadając na oświadczenie złożone przez senatora Tadeusza Skorupę BPS/DSK-043-456/08 z dnia 15 maja br., w sprawie pomocy dla obszarów górskich, pragnę przekazać następujące informacje.

Zachowanie i dobry stan środowiska obszarów rolnych, w tym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu gleb wiąże się między innymi z utrzymaniem rolniczego, tradycyjnego użytkowania. Dotyczy to również obszarów, gdzie ze względu na utrudnienia wynikające z obecności gruntów słabszej jakości oraz położeniu na stokach oraz w paśmie podgórskim i górskim, działalność rolnicza jest mało opłacalna. W rejonach tych istnieje ryzyko zaprzestania działalności rolniczej na gruntach rolnych o słabszej jakości.

W ramach osi II Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – „Poprawa środowiska naturalnego i terenów wiejskich” wdrażane są m.in. działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” oraz „Program rolnośrodowiskowy”. Zasadniczym ich celem jest stworzenie warunków dla wsparcia dochodów gospodarstw rolnych, w szczególności położonych na obszarach ONW oraz stymulowanie metod produkcji rolnej zgodnej z wymogami ochrony środowiska.

Zarówno działanie ONW jak i program rolnośrodowiskowy, finansowane są ze środków unijnych (80%) jak i państwowych (20%). Na powyższe działania w całym okresie programowania na lata 2007-2013, zarezerwowane są środki w wysokości 4 752 500 000 euro. Ogólne zasady wdrażania ww. działań opierają się na przepisach wspólnotowych – rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. U. L 277 z 21.10.2005, str.1). Program rolnośrodowiskowy wdrażany jest w Polsce od daty akcesji do Unii Europejskiej, nie tylko dlatego, że jest to

jedyny obowiązkowy dla wszystkich krajów członkowskich instrument wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, ale pełni również istotną rolę w zachowaniu krajobrazu i walorów środowiska naturalnego.

Powyższe działania dostępne są dla rolników na terenie całego kraju, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązania wynikające ze specyfiki tego instrumentu wsparcia. Beneficjenci, którzy przystąpili do realizacji działania ONW lub rolnośrodowiskowego, są zobowiązani do prowadzenia działalności rolniczej zgodnie z minimalnymi wymaganiami utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej. Ponadto pomoc w ramach programu rolnośrodowiskowego przyznawana jest w zamian za podjęcie zobowiązań wykraczających ponad istniejące ustawodawstwo i dotyczące prowadzenia gospodarstwa w sposób szczególnie sprzyjający utrzymaniu stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo, zachowaniu różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich jak również promowaniu zrównoważonego systemu gospodarowania. Należy również zauważyć, iż omawiane działania osi II PROW 2007-2013, adresowane są do gospodarstw o powierzchni co najmniej 1 ha. Minimalna powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo, do których przyznawana jest płatność rolnośrodowiskowa wynosi 0,1 ha.

O płatność ONW jak i wsparcie finansowe w ramach programu rolnośrodowiskowego mogą ubiegać się rolnicy bez względu na to czy korzystają z płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego czy też nie. Nie można więc zgodzić się ze stwierdzeniem odnośnie istnienia ograniczeń, które powodowałyby wyeliminowanie ze wsparcia gospodarstw o niskiej rentowności, niskotowarowych lub położonych na obszarach górskich.

Działanie „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” stanowi instrument wsparcia dla obszarów zagrożonych wyludnieniem. Głównym celem działania jest zapobieganie degradacji krajobrazu w wyniku odłogowania gruntów rolnych oraz stwarzanie rolnikom możliwości pełnego wykorzystania potencjału, jakim dysponują bez naruszania istniejącej równowagi środowiskowej. Tak więc płatności ONW rekompensują naturalne utrudnienia i sprzyjają utrzymaniu produkcji rolniczej na obszarach z naturalnymi ograniczeniami siedliskowymi.

W Polsce istnieją trzy typy obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania: nizinne, ze specyficznymi utrudnieniami oraz górskie. Do każdego z wymienionych typów, obszary kwalifikowane są na podstawie różnych kryteriów.

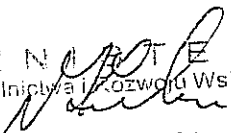
Do ONW typu górskiego zalicza się te gminy i obręby ewidencyjne, w których ponad połowa użytków rolnych znajduje się na wysokości powyżej 500 m n.p.m. Do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania typu ze specyficznymi utrudnieniami, zakwalifikowano gminy i obręby ewidencyjne, w których co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest powyżej 350 m n.p.m. Są one wymienione w rozporządzeniach wojewodów *w sprawie ustalenia wykazu miejscowości położonych na terenach górskich i podgórskich*, uprawniających je do ulgi podatkowej zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr.94, poz.431).

Ponadto należy zaznaczyć, iż wysokość stawki płatności dla ONW typu górskiego jest najwyższa i wynosi 320 zł. na 1 ha gruntu rolnego.

Obok programu rolnośrodowiskowego i ONW, wdrażanych w ramach PROW 2007-2013, są uruchamiane działania, w których przewiduje się bezpośrednie wsparcie dla podmiotów wytwarzających żywność w ramach systemów jakości. W ramach osi pierwszej PROW 2007-2013 producenci wysokojakościowych produktów mogą otrzymać bezpośrednie wsparcie w ramach dwóch działań: „*Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności*” oraz „*Działania informacyjne i promocyjne*”. W ramach tych działań wspiera się i promuje produkty m.in. w rolnictwie ekologicznym, funkcjonującym w oparciu o rozporządzenie Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych, a także produkty wytworzone w ramach integrowanej produkcji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin.

Ponadto należy zauważyć, iż zarejestrowane we wspólnym systemie rejestracji i ochrony nazw produktów tradycyjnych i regionalnych dwa pierwsze polskie produkty oscypek oraz bryndza podhalańska (Chronione Nazwy Pochodzenia) pochodzą z obszarów górskich. Kolejnym produktem pochodzącym z terenów górskich i jednocześnie ubiegającym się o rejestrację w w/w systemie jest redykołka. Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem wniosku o rejestrację jagnięciny z Podhala – kolejnego produktu pochodzącego z terenów górskich. Producenci tych wyrobów mogą starać się o wsparcie z ww. działań.

Wspomniane przez Pana senatora programy wdrażane w Austrii, istotnie w większym stopniu niż polskie, są nastawione na działania na rzecz obszarów górskich, co wynika z warunków naturalnych Austrii. Program realizowany w Polsce, choć uwzględnia wsparcie terenów górskich, w większym stopniu nastawiony jest na cele związane z rozwojem funkcji pozarolniczych na wsi i inwestycjami w bazę sektora rolnego.

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marek Sawicki